

CHRÁM SV. CYRILA A METODĚJE V PRAZE-KARLÍNĚ

Od prvotní myšlenky k architektonické realizaci

ADÉLA KLINEROVÁ

Příspěvek je věnován architektonické realizaci novorománského chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze-Karlíně a okolnostem jeho vzniku v kontextu historického a urbanistického vývoje Karlína. Záměr stavby takového chrámu odráží ambice prvního pražského předměstí na vlastní reprezentaci a je zároveň vyvrcholením snah obce o autonomní duchovní správu. Celý proces vzniku karlínského chrámu je možné sledovat zejména díky zachovaným architektonickým návrhům. Postup stavby lze rekonstruovat na základě několika významných mezníků, jakými jsou svěcení staveniště nebo kladení základního kamene. Důležitým pramenem je v tomto ohledu Kronika osady Karlína a farního kostela. Záměrem autorky je tedy sledovat nejen uměleckohistorické téma, ale také společenský a kulturní rozměr dané realizace.

CHURCH OF ST. CYRIL AND METHODIUS IN PRAGUE-KARLÍN. FROM ITS CONCEPTION TO ARCHITECTURAL REALIZATION

This article concerns the architectural realization of the Neo-Romanesque Church of St. Cyril and Methodius in Prague-Karlín and the circumstances of its foundation in the context of the historic and urban development of Karlín. The aim of the construction reflects the ambition of Prague first suburb on its own representation and attempts of its autonomous ecclesiastic administration. The developmental process of Karlín church can be generally traced to the preserved architectural proposals. Construction progress can be reconstructed on the basis of several important events, such as the consecration of the building site and laying the foundation stone, and with the use of the Chronicle of Karlín and of the parish church. The aim of the author is not only the art historic evaluation, but also the cultural dimension of this realization.

Klíčová slova — Praha — Karlín — kostel sv. Cyrila a Metoděje — 19. století — novorománský sloh — Karl Rösner — Ignác Ullmann — Václav Štulc — Bedřich kardinál Schwarzenberg

Key words — Prague — Karlín — Church of St. Cyril and Methodius — 19th century — Neo-Romanesque style — Karl Rösner — Ignác Ullmann — Václav Štulc — Bedřich cardinal Schwarzenberg

Karlínský chrám sv. Cyrila a Metoděje (obr. 1) je významnou ukázkou církevní architektury období historismu 19. století v Praze.¹ Byl realizován v letech 1854–1863 podle návrhu vídeňského architekta Karla Rösnera, avšak s úpravami navrženými architektem Ignácem Ullmannem. Stavba kostela v Karlíně stojí na počátku Ullmannovy pražské kariéry a je slohově vzdálena pozdější tvorbě tohoto architekta. Zároveň se jedná o jeden z prvních pražských chrámů postavených v retrospektivních slozích a zasvěcených českým patronům. Karlín byl prvním pražským předměstím, a jeho chrám se tedy stal ideovým modelem pro další stavby obdobného typu, kostel sv. Václava na Smíchově nebo kostel sv. Ludmily na Vinohradech. Kromě výjimečné architektury představuje karlínský chrám cenný soubor také z hlediska umělecké výzdoby. Na té pracovali v první fázi umělci Václav Levý, Josef Mánes, Josef Matyáš Trenkwald nebo Petr Maixner. Ve druhé fázi se na výzdobě interiéru podíleli zejména František Sequens, Zikmund Rudl a vídeňští bratři Jobstové (obr. 2). V etapě předcházející samotné realizaci hrají důležitou roli především dvě osobnosti, vlastenecky orientovaný katolický kněz a pozdější probošt vyšehradské kapituly Václav Štulc

Obr. 1. Praha 8-Karlín, kostel sv. Cyrila a Metoděje. Celkový pohled z parku na hlavní průčelí (foto P. Cibulová, 2005).

Obr. 2. Praha 8-Karlín, kostel sv. Cyrila a Metoděje, pohled do interiéru hlavní lodi směrem k oltáři (foto L. Bartoš, 2016).

1 Tématem se autorka zabývala již ve své bakalářské práci *Kostel sv. Cyrila a Metoděje v Praze-Karlíně* (KLINEROVÁ 2011), psané pod vedením Ing. Petra Macka, Ph.D., jemuž tímto děkuje za cenné připomínky.